

Wędkarstwo to wspaniała przygoda. Można ją przeżywać w samotności, w kręgu przyjaciół, nad morzem, stawem, jeziorem, rzeką. Można łowić cały rok wiele gatunków ryb, stosując różne metody i techniki wędkarskie. Ta różnorodność jest fascynująca, ale dla początkującego wędkarza może być kłopotliwa. Jak, gdzie, kiedy, na co, czym? Tysiące pytań, na które trudno znaleźć odpowiedzi.

Zapraszam do wspólnego wędkowania. Będę Waszym przewodnikiem. Na kolejnych stronach tego podręcznika znajdziecie lekcje, w których będę kolejno prezentował techniki i metody przypisane do wędkarstwa spławikowo-gruntowego, spinningowego, muchowego, morskiego, a także podlodowego.

Aby uniknąć rozczarowania, przygodę z wędkarstwem powinno się zacząć od sposobu najprostszego. Takim jest bat, czyli technika łowienia pełnym zestawem ze spławikiem. Bat jest jedną z kilku technik zaliczanych do wędkarstwa spławikowo-gruntowego. To bardzo dobry wybór dla początkującego wędkarza.

Wędkowanie jest proste. Gotowi? Zaczynamy!

Józef „Batman” Wróblewski

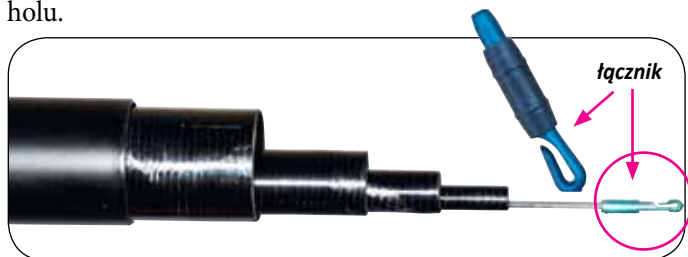
Zestaw pełen – bat

Sprzęt do techniki pełnego zestawu (bata) składa się z teleskopowego wędziska bez przelotek oraz zestawu wędkowego ze spławikiem.

Wędzisko

W sklepach znajdziemy wędziska w długościach od 2,5 do 10 m. Wędzisk najkrótszych i najdłuższych nie bierzemy pod uwagę. Gdy wybieramy wędzisko do pierwszego zestawu, polecam długość 4, 5 lub 6 m. To optymalny wybór. Współczesne wędziska wykonane są z włókna węglowego, są lekkie i sztywne. Takie wędzisko zapewnia komfort wędkowania przez wiele godzin.

Zwróćmy uwagę na szczytówkę. Gdy ma ona postać puste rurki, zapytajmy w sklepie o szczytówkę z pełnego włókna i wymienmy ją. Dzięki niej wędzisko uzyska płynne ugięcie w części szczytowej, gwarantujące dobrą amortyzację w czasie holu.

Zestaw wędkowy (na który składa się odcinek żyłki, spławik wraz z obciążeniem oraz przypon z haczykiem) spinamy w części szczytowej z wędziskiem za pomocą łącznika z tworzywa sztucznego. Umożliwia on łatwe zaczeplenie zestawu, a specjalna tulejka zaciskowa pewnie blokuje pętelkę. W handlu dostępne są zaczeplenia z otworami o różnych średnicach, trzeba dopasować je do grubości szczytówki wędziska.

Uwaga! Włókno węglowe, z którego produkowane są współczesne wędziska (w tym także baty), jest doskonałym przewodnikiem prądu. Dlatego należy zwracać szczególną uwagę na linie wysokiego napięcia, gdyż ich dotknięcie grozi porażeniem. W przypadku burzy należy natychmiast przerwać wędkowanie, wędzisko zdemontować i schować do pokrowca.

Przypon to końcowy odcinek zestawu wędkarskiego, składający się ze stosunkowo krótkiego odcinka żyłki, do którego z jednej strony przywiązany jest haczyk, z drugiej zaś zawiązana jest pętla. Dzięki tej pętli możemy połączyć przypon z żyłką główną, a także – w razie potrzeby – szybko wymienić na inny.

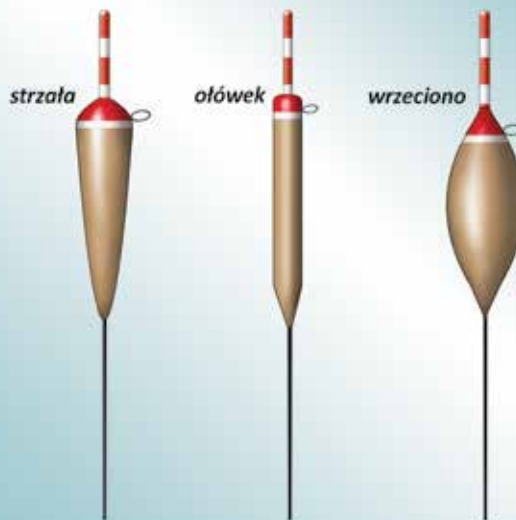
Żyłka

Zestaw do bata wiążemy, wykorzystując żyłkę w przedziale 0,12–0,14 mm (żyłki tej grubości wystarczą do łowienia płoci, leszczy i linów). Przypon powinien być ok. 0,02 mm cieńszy niż żyłka główna.

Spławik

Wybór spławika jest bardzo ważny. Utrzymuje on przynętę na odpowiedniej głębokości, jest także wskaźnikiem brań. Większość spławików produkowana jest z balsy, dzięki czemu są bardzo czułe, jednak łatwo można je uszkodzić. Kształt dobieramy do charakteru łowiska – na wodę stojącą korpus spławika powinien być wydłużony, przypominający strzałę,

TYPYWE SPŁAWIKI DO WĘDKOWANIA BATEM

Klasyczna gruntówka

Technika łowienia na grunt, czyli popularna gruntówka, obok bata i zestawu spławikowego, jest chyba najpopularniejszą techniką wędkarską. Jest to związane z prostotą, jaką cechuje się zestaw, a także faktem, że można tą techniką zapolować nawet na rekordowe okazy.

Prosta w założeniu metoda, która polega na zakotwiczeniu zestawu z przynętą na dnie rzeki lub jeziora za pomocą ciężarka o odpowiedniej gramaturze, ewoluowała w ostatnich dekadach. Zamiast topornego sprzętu, ciężkich wędzisk i prymitywnych kołowrotek, które niegdyś były kojarzone z gruntówką, powinniśmy sięgnąć po sprzęt obecnie oferowany w sklepach wędkarskich. Dzięki zastosowaniu włókien węglowych lub kompozytów wędziska gruntowe są lekkie i niezwykle wytrzymałe. Generalnie w klasycznej gruntówce sprawdzą się zarówno mocne wędziska feederowe (charakteryzujące się ciężarem wyrzutowym do 80–120 g), jak i lżejsze wersje wędzisk dedykowanych dla łowców karpia, o ugięciu do 2,5 lbs. Na pewno ciekawe wędziska można

Dzięki zastosowaniu włókien węglowych lub kompozytów wędziska gruntowe są lekkie i niezwykle wytrzymałe

znaleźć w grupie określonej jako „predator/specialist”. Są to konstrukcje przeznaczone do łowienia na martwą rybę i gwarantują odpowiednią wytrzymałość. I wreszcie ostatnia grupa wędzisk, w której można znaleźć odpowiednie wędzisko, to

Metoda spinningowa

Metoda spinningowa jest wśród polskich wędkarzy bardzo popularna. W czasie spinningowania trzeba być aktywnym, ryb szuka się i prowokuje do brania tam, gdzie właśnie żerują lub czatują na swoją ofiarę. Na spinning łowi się głównie ryby drapieżne: szczupaki, okonie, sandacze i sumy. Na spinningowe przynęty biorą także ryby z rodziny karpowatych, na przykład bolenie, klenie, jazie oraz brzany. W ten sposób łowi się także ryby szlachetne, czyli pstrągi, lipienie, trocie, łososie, głowacice, oraz wiele gatunków ryb morskich.

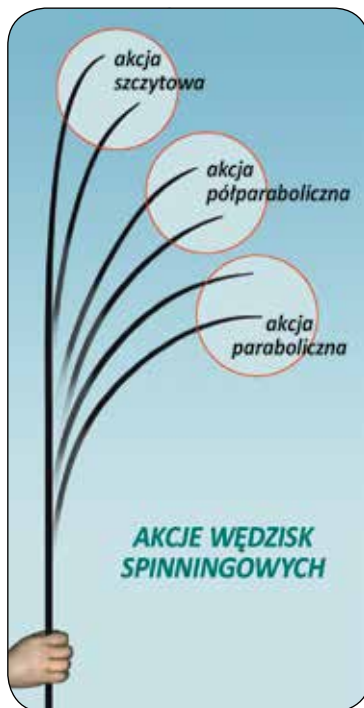
Podczas spinningowania łowi się na sztuczne przynęty wykonane z metalu, drewna i tworzyw sztucznych, imitujące naturalny pokarm ryb. Jednak błystka, wobler czy jig (czyt. dzig), pozostawione nieruchomo w wodzie, nie mają właściwości przywabiających. To tylko kawałek martwej materii. Ta materia „ożywa” dopiero wtedy, gdy wędkarz nada jej odpowiedni ruch w czasie prowadzenia, czyli wtedy, gdy po zarzuceniu w łowisko ściąga ją do siebie, dobierając odpowiednie tempo ściągnięcia przynęty i nadając jej ruch, manewrując szczytówką wędziska.

Podstawowe wyposażenie

Spinning to krótkie wędzisko wyposażone w przelotki, rękojeść oraz uchwyt kołowrotka. Ważne są trzy podstawowe parametry spinningu: długość, ciężar wyrzutowy i akcja. Dzięki temu można dobrać wędzisko do przynęty i związanej z nimi odpowiedniej techniki łowienia.

Długość wędziska jest dobierana w zależności od tego, w jakich łowiskach wędkarz łowi najczęściej. Z łodzi łowi się krótszymi wędziskami, od 1,8 m do 2,1 m, z brzegu dłuższymi – od 2,4 m do 2,7 m. Są też dłuższe spinningi, ale to sprzęt specjalistyczny.

Spinning przeznaczony do łowienia średniej wielkości obrotówkami, blaszkami wahadłowymi i woblerami ma ciężar wyrzutowy 10–40 g. Jeśli na wędzisku podane są mniejsze parametry (np. 5–15 g), a wędzisko ma klasyczną budowę (szczytówka jest wykonana z pustościennej rurki), oznacza to, że takie wędzisko przeznaczone jest do łowienia niewielkimi woblerami lub błystkami. Jeśli natomiast parametry są podobne (lub nawet mniejsze – np. 1–8 g), a szczytówkę stanowi

tw. wklejka (czyli w miejsce pustościennej szczytówki wklejona została szczytówka z pełnego włókna szklanego lub węglowego), oznacza to, że wędzisko adresowane jest do wędkarzy łowiących głównie na przynęty gumowe. Dla wędkarzy, którzy polują na okazy, produkowane są także mocne wędziska spinningowe o ciężarze wyrzutowym do 100, a nawet 300 g. To już jest sprzęt na największe sumy i ryby lososiowate.

Trzeci parametr to akcja wędziska, która określa, w jaki sposób ugina się wędzisko w czasie wyrzutu przynęty, oraz to, jak zachowuje się podczas holu. Nie wszyscy producenci podają tę informację, ale każde wędzisko ma jakąś akcję. W produkowanych współcześnie wędziskach można wyróżnić trzy podstawowe typy akcji: szczytową, w której ugina się głównie szczytówka wędziska, medialną, czyli środkową (pół-

Na spinning łowi się głównie ryby drapieżne: szczupaki, okonie, sandacze i sumy

Metoda muchowa

Zarzucenie nieobciążonej sztucznej muchy wymaga odpowiedniego sprzętu i techniki rzutu

Łowienie ryb na imitacje owadów ma bardzo długą tradycję. Już w średniowieczu próbowano łowić na przynęty, które przypominały współczesne sztuczne muchy. Przez kolejne wieki ten styl wędkowania rozwijał się obok innych technik, mniej więcej w XIX wieku ukształtowały się podwaliny tego, co dzisiaj określamy współczesnym wędkarstwem muchowym.

Wędzisko, linka, kołowrotek

Najważniejszym elementem zestawu jest sztuczna mucha, czyli wykonana z piór, puchu, sierści, tworzyw sztucznych i nici imitacja różnych stadiów rozwoju owadów oraz innych wodnych stworzeń. Zarzucenie niczym nieobciążonej przynęty wymaga jednak odpowiedniego sprzętu i techniki rzutu. W przypadku wędkarstwa muchowego moc wędziska musi być dopasowana do ciężaru linki, tu kryteria są bardzo precyzyjne. Na każdym wędzisku producent podaje oznaczenie tzw. klasy według norm AFTM (Association of Fishing Tackle Makers, czyli Stowarzyszenia Producentów Sprzętu Muchowego). Podany numer oznacza, do jakiej klasy linek przystosowane jest wędzisko. Zwykle mieści się w pewnym zakresie, a numer (lub numery) pozwala na precyzyjne do-

branie odpowiedniej linki. Obowiązuje zasada, że im wyższy numer, tym cięższa linka, tak więc i wędzisko tak oznaczone będzie miało wyższy ciężar wyrzutowy. Wędziska klasy AFTM 1–2 to wędziska ultralekkie, AFTM 1–8 to wędziska na szczupaki i trocie, AFTM 9–12 to kiję na trocie i łososie. Przeznaczone na pstrągi i lipienie wędziska klasy AFTM 5–6 uznawane są za wędziska uniwersalne i takie właśnie polecane są do nauki początkującym wędkarzom.

Ciężar wyrzutowy to tylko jeden z parametrów wędziska. Producenci oferują różne długości, dzięki czemu doświadczeni wędkarze mogą precyzyjnie dopasować sprzęt do warunków na łowisku. Za uniwersalną długość można uznać wędzisko dziewięciostopowe (270 cm). Podobnie z akcją wędziska – część wędkarzy preferuje wędziska paraboliczne (slow), innym bardziej odpowiada akcja szczytowa (fast). Do nauki

• rzutów odpowiednie będzie wędzisko o akcji średniej (moderate).

Bez odpowiedniego sznura muchowego wędkarz nie ma szans na udane rzuty. Sznury te dostępne są w wielu różnych wariantach, a ich dopasowanie do przynęty, klasy wędziska

Sznury muchowe dostępne w różnych wariantach, wędkarze nawijają je na kołowrotki i zmieniają w zależności od sytuacji

Łowienie spod lodu

Wędkarstwo podłodowe to kompleks różnych technik wędkarskich, w których wykorzystuje się przynęty naturalne oraz sztuczne. Cechą wspólną jest łowisko, czyli lodowa tafla, w której (w miejscu, gdzie znajduje się potencjalnie stanowisko ryb) wiercimy otwór i opuszczamy zestaw wędkarski pionowo w dół.

Podstawowe techniki wędkarskie, wykorzystywane przez wędkarzy podłodowych, to zestaw sławikowy, mormyszka oraz błystka podłodowa.

Podłodowa błystka

Łowienie na podłodową błystkę ma długą historię. Na tego typu przynęty łowiono już przed wiekami. Podłodowa błystka ma nadal wielu zwolenników, a w pewnych okresach, zwłaszcza na tzw. pierwszym lodzie (to kilka tygodni po utworzeniu się pokrywy lodowej), jest niezastąpiona w połowie okoni.

Pod lodem wszystkie procesy życiowe przebiegają wolniej, dotyczy to także ryb. Nie oznacza to jednak, że życie pod lodem zamiera, wręcz przeciwnie – część gatunków żeruje całą zimę, w pewnych okresach nawet dość intensywnie. Do tej grupy należą okonie, płocie i leszcze. Zwłaszcza te pierwsze są szczególnie aktywne w początkowym okresie zalegania lodowej pokrywy. Wędkarz polujący na okonie powinien być bardzo mobilny – okonie aktywnie szukają pokarmu, więc i wędkarz musi za nimi podążać.

Długość wędziska powinna się wahać od 50 do 70 cm. Ważne, żeby było wyposażone w uchwyt do mocowania kołowrotka oraz rękojęść z pianki lub korka (nie marzną ręce). Średniej wielkości kołowrotek o stałej szpuli z nawojem żyłki o średnicy 0,14–0,18 mm dopełni całości.

Wielu wędkarzy do wykonywania przerębli w pierwszym lodzie poleca pierzchnię (rodzaj przecinaka, którym dziurę w lodzie wykuwa się, a nie wierci). Pierzchnia odda nieocenione usługi na pierwszym lodzie, można nią opukiwać powierzchnię lodu – głuchoe odgłosy lub podejrzan trzaski to sygnał do wzmożonej uwagi. Jednak większość wędkarzy stosuje dziś przede wszystkim świdry. Mają one od 10 do 20 cm średnicy. W przypadku łowienia okoni zastosowanie mają te pierwsze.

Wędkarz ma do wyboru kilka typów błystek podłodowych. Klasyczne konstrukcje to tzw. oblanki, czyli błystki z wtopio-

Błystki horyzontalne

Błystki podłodowe i pilkery

Oblanki

Łowienie w Bałtyku

Wędkowanie w morzu jest na świecie bardzo popularne. Oceany i morza oferują niebywałą różnorodność łowisk, w tym estuaria, wody szelfowe, fiordy, okolice raf koralowych i oceaniczne głębiny. Obfitują one w wiele atrakcyjnych z wędkarskiego punktu widzenia gatunków. Być może na tle tego, co oferują łowiska morskie na świecie, Bałtyk wypada jak Kopciuszek, jednak dla polskich wędkarzy jest to bardzo atrakcyjna oferta.

Łowienie z kutrów

Łowiąc z kutrów, można liczyć przede wszystkim na dorsze, ale także na trocie, łososie, pstrągi, belony czy śledzie. Do dyspozycji polskich wędkarzy jest ok. 200 kutrów, wypływających na wędkarskie rejsy z portów w Łebie, Darłowie, Władysławowie, Kołobrzegu i Ustce. Na pierwszą wyprawę najlepiej zabrać się z grupą bardziej doświadczonych kolegów, którzy doradzą i pomogą.

Zadbajmy o odpowiedni ubiór. Musi być ciepły i chronić nas przed deszczem. Nawet w środku lata na otwartym morzu może być przenikliwie zimno. A wyprawa trwa wiele godzin, o wcześniejszym powrocie na brzeg nie ma mowy. Warto także zadbać o odpowiednie obuwie, najlepiej nieprzemakalne.

Z kutrów łowi się przede wszystkim na przynęty sztuczne. Sprzęt przypomina zestaw spinningowy, ale jest nieco mocniej-

szy. Dominują dzisiaj dość długie wędziska, od 270 do 350 cm, charakteryzujące się szczytową akcją. Wędziska te, zachowując odpowiednią moc (potrzebną do wyholowania z dużych głębokości kilkunastokilogramowej ryby), są czułe i pozwalają na finezyjne prowadzenie przynęty. Do takiego wędziska odpowiedni będzie kołowrotek średniej wielkości, od 3500 do 5000. Ważna jest mocna konstrukcja i odporność na słoną wodę. Większość wędkarzy stosuje plecionkę, bo pozwala ona na skuteczne zacięcie na dużych dystansach i kontrolowany hol. Optymalna średnica plecionki to

0,15–0,17 mm. Dla bezpieczeństwa na szpuli kołowrotka powinniśmy mieć zapas linki co najmniej 200–250 m.

Podstawową przynętą jest pilker, czyli imitacja naturalnego pokarmu, w różnych kolorach. Do wyboru mamy wiele różnych wariantów tej przynęty, ważących od kilkudziesięciu do kilkuset gramów. Prawdziwą rewolucją w wędkarstwie morskim można określić wprowadzenie tzw. przywieszek, czyli dodatkowych przynęt, zawieszanych na bocznym troku. Są to uzbrajane główkami jigowymi rippery lub twistery, a także muchy lub inne, mniej czy bardziej fantazyjne przynęty.

Sposób montażu zestawu końcowego prezentujemy na str. 56. Do jego wykonania służy głównie gruba żyłka (o średnicy 0,40–0,60 mm). Jej wytrzymałość w stosunku do linki głównej musi być tak dobrana, aby w przypadku zaczepu to właśnie zestaw końcowy uległ zerwaniu. Do połączenia z linką główną oraz z przynętą służą krętliki, najlepiej z atestowaną wytrzymałością, na poziomie 15–18 kg. Z kolei do połączenia przyponu bocznego z żyłką zestawu końcowego służą łączniki QBS

Różne kształty i wielkości pilkerów